

IZ INOSTRANIH ARMIIJA

SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

Ž. R.: VRHOVNA VOJNA UPRAVA SAD

Da bi se mogla lakše pratiti naša i strana literatura u vezi sadašnjih vojnopolitičkih i strategiskih problema u svetu, kao i literatura iz oblasti Drugog svetskog rata, smatramo da će za čitaoce »Vojnog dela« biti korisno da se upoznaju sa organizacijskom strukturom i funkcijama vrhovne vojne uprave Sjedinjenih Američkih Država. U tom smislu dajemo dole izneti pregled, u kome su — radi veće jasnoće — dati i potrebni nazivi u originalu, tj. na engleskom jeziku.

Prema američkom ustavu predsednik republike je vrhovni komandant svih oružanih snaga SAD. Objavljivanje rata i zaključivanje mira spada u nadležnost Kongresa (zajedničko zasedanje Skupštine i Senata). Senat ratifikuje sve međunarodne ugovore dvotrećinskom većinom glasova. Senatski odbor (*Senate Committee*) za vojna pitanja daje saglasnost za unapređenja oficira, postavljenja na visoke komandne položaje, odlikovanja i penzionisanja.

Po pitanjima spoljne državne bezbednosti predsednik se oslanja na:

a) **Savet nacionalne bezbednosti** (*National Security Council-NSC*), koji čine: sam predsednik (*The President*), potpredsednik SAD (*The Vice President*), ministar inostranih poslova (*Secretary of State*), ministar odbrane (*Secretary of Defense*), a po potrebi poziva se i predsednik odbora za iskorišćenje svih nacionalnih izvora za postizanje državne bezbednosti (*National Security Resources Board — NSRB*).

Prema Zakonu o nacionalnoj bezbednosti od 1947, predsednik SAD, na predlog i odobrenje Senata, može u Savet da odredi i ministre i potsekretare (*Under Secretary*) izvesnih ministarstava i vojnih ustanova, predsednika Odbora za naružanje (*Chairman of the Munitions Board*) i predsednika Odbora za naučno — istraživački rad i njegov razvoj (*Chairman of the Research and Development Board*).

Neposredno pod Svetom nacionalne bezbednosti nalazi se Centralna obaveštajna agencija (*Central Intelligence Agency — CIA*), koja objedinjava sve obaveštajne službe i njima diriguje. Na čelu ove direkcije nalazi se general Volter Bedel Smit, bivši načelnik štaba generala Ajzenhauera za sve vreme rata i bivši ambasador SAD u Sovjetskom Savezu.

b) **Ured za odbranenu mobilizaciju** (*Office of Defense Mobilisation — ODM*), u koji pored mnogih drugih stručnjaka ulaze ministri: inostranih poslova, odbrane, finansija, unutrašnjih poslova, trgovine, poljoprivrede i rada.

c) **Ured za projektovanje mera predostrožnosti i odbrane na slučaj da bezbednost zemlje bude ugrožena** (*Office for Emergency Management — OEM*). Nadležnost ovog Ureda vidi se već iz samog njegovog naziva, a služi kao savetodavni organ u sastavu kabineta predsednika republike. Ovaj Ured daje okvir za stvaranje programa za ratne napore (vidi šemu br. 1).

Izvršni organi po pitanjima narodne odbrane jesu:

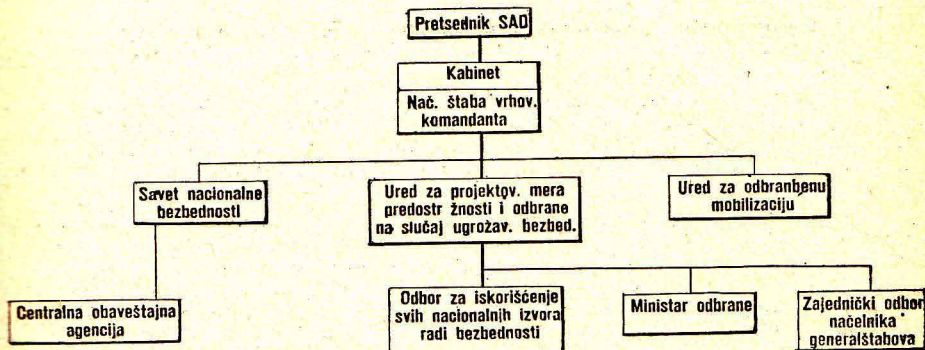
- Ministarstvo odbrane (*Department of Defense*);
- Ministarstvo vojske (*Department of the Army*);
- Ministarstvo mornarice (*Department of the Navy*) i
- Ministarstvo vazduhoplovstva (*Department of the Air Force*).

Ministarstvo odbrane (vidi šemu 2) obrazovano je po Zakonu o nacionalnoj bezbednosti od 1947 i pojavljuje se kao centralno ministarstvo koje objedinjuje rad ministarstava pojedinih vidova oružanih snaga i sprovodi opštu odbranenu poli-

tiku zemlje. Na njegovom čelu nalazi se ministar koji po ustavu mora biti građansko lice. Sastav ministarstva odbrane je ovakav:

— Direktor administracije (*Director of Administration*), koji obavlja sve administrativne poslove ministarstva;

— Savet za pitanja oružanih snaga (*Armed Forces Policy Council — AFPC*), čiji su članovi: ministar odbrane, ministri: vojske, mornarice i vazduhoplovstva i predsednik Odbora udruženih načelnika Generalštabova;

Šema 1

- Odeljenje za budžetsko-finansiske poslove (*Comptroller*);
- Odeljenje za pravne poslove (*Legal and Legislative Affairs*);
- Odeljenje za pitanja radne snage i osoblja (*Manpower and Personnel*);
- Odeljenje za informacije i nastavu kod oružanih snaga (*Armed Forces Information and Education Division*);

— Odeljenje za poslove međunarodne bezbednosti (*International Security Affairs*);

— Vojni komitet za vezu pri Komisiji za atomsku energiju (*Military Liaison Committee to Atomic Energy Commission*);

Zajednički odbor načelnika generalštabova (*Joint Chiefs of Staff — JCS*) u koji ulaze pretsednik (*Chairman*) i sledeći članovi (*Members*): načelnik generalštaba vojske (*Chief of Staff, US Army*), načelnik štaba vazduhoplovstva (*Chief of Staff, US Air Force*) i načelnik admiralteta (*Chief of Naval Operations*). Pored pretsednika i načelnika štabova i admiralteta, ovde dolazi i osoblje Zajedničkog štaba (*Joint Staff*) koje je potčinjeno direktoru i njegovim pomoćnicima: za ratne planove, obavestajnu službu i pozadinsku službu. Dalje, u sastavu Ministarstva odbrane jesu još i:

— Odeljenje za razvoj i usavršavanje naoružanja (*Weapons Systems Evolution*);

— Odbor za naučno-istraživački rad i njegov razvoj (*Research and Development Board*), sa članovima iz svih vidova oružane sile;

— Odbor za naoružanje (*Munitions Board*) čiji su članovi potsekretari ministarstva vojske, mornarice i vazduhoplovstva.

— Vojno-saobraćajna služba (*Military Traffic Service*);

— Savet za pitanja sanitetske službe oružanih snaga (*Armed Forces Medical Policy Council*);

— Ured za informacije (*Office of Public Information*) i

— Savet ministara (*The Joint Secretaries*): vojske, vazduhoplovstva i mornarice.

Od svih elemenata Ministarstva odbrane najznačajniji su Savet za pitanja oružanih snaga, Savet ministara i Zajednički odbor načelnika generalštabova pa će se njihove funkcije izneti sa više detalja.

Savet za pitanja oružanih snaga jeste savetodavni organ ministra odbrane. Sva pitanja koja se odnose na oružane snage kao celinu raspravljaju se u tom savetu. Ministar odbrane je neposredni referent predsednika SAD, kao vrhovnog komandanta. On sve svoje predloge bazira na postignutoj saglasnosti u Savetu — kome se obično pridružuju i načelnici štabova.

Savet ministara koordinira administrativno-upravni rad tri ministarstva vidova oružanih snaga i saobražava odbranbene programe vojnim i civilnim potrebama. Sastavlja budžet i utrošak sredstava saobražava potrebama pojedinih vidova oružanih snaga.

Zajednički odbor načelnika generalštabova je organ Ministarstva odbrane. Njegovi članovi su glavni vojni savetodavci predsednika SAD, Saveta nacionalne bezbednosti i ministra odbrane.

Njihove su dužnosti: da spremaju ratne planove oružanih snaga; da za te ratne planove spremaju planove za uređenje pozadine i rad pozadinskih službi; da objedine komandu na ratištima; da izrade plan za obuku oružanih snaga i objedine nastavu i da u vezi projektovanih ratnih planova vode nadzor nad potrebama u ljudstvu i materijalu.

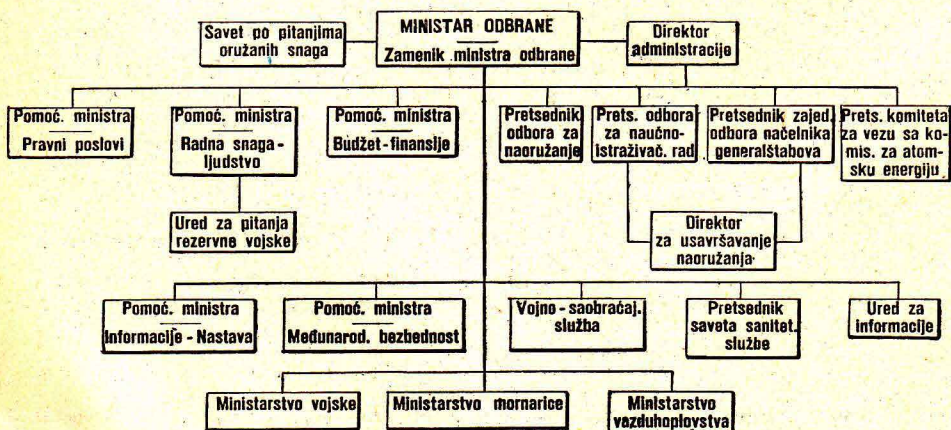
Pretsednika zajedničkog odbora načelnika generalštabova postavlja predsednik SAD na predlog Senatskog odbora za vojne poslove. Njegovo postavljenje traje dve godine, posle kog roka se on ili potvrđuje ili se bira drugi. Dok je na tom položaju, on je po rangu najstariji od svih oficira oružanih snaga. Pretsednik sastavlja dnevni red za sednice i saziva sastanke. Po svim pitanjima po kojima se nije mogla postići saglasnost, predsednik izveštava ministra odbrane, a i predsednika SAD, ako je to potrebno.

Zajednički štab obavlja poslove pod neposrednim rukovodstvom direktora, a na osnovu odluka donetih od strane načelnika štabova.

Odbori Zajedničkog štaba (*Joint Staff Committees*) su sledeći: za nadzor nad razradom ratnih planova (*Joint Strategic Survey Committee*); za razradu ratnih planova; za razradu planova uređenja pozadine i pozadinske službe; za vojne transporte; za raspored slagališta oružja i opreme; za obaveštajnu službu; za veze i elektronske uređaje i za meteorološku službu. Oni su stručni savetodavni organi koji učestvuju u razradi svojih odgovarajućih delova planova.

Prema Zakonu o nacionalnoj bezbednosti od 1947 i njegovim dopunama od 1949, Ministarstvo rata (*The Department of War*), koje je dotle obavljalo poslove koji su se odnosili na pitanja vojske i vazduhoplovstva, rasformirano je i obrazovana su dva posebna ministarstva: vojske i vazduhoplovstva.

Zadatak **Ministarstva vojske** (vidi šemu 3) jeste da projektuje, rukovodi i prati vojnu i civilnu delatnost svih delova i ustanova kopnenih snaga — uključujući i

Šema 2

staranje o njihovoj organizaciji, obuci i opremi — sa krajnjim ciljem da oni budu u svako doba spremni za borbu u duhu postojećih planova za odbranu SAD na kopnu.

Komandovanje celokupnim kopnenim oružanim snagama vrši predsednik SAD preko ministra odbrane i ministra vojske, koji ga u toj funkciji predstavljaju. Stoga, »njihova delatnost predstavlja delatnost predsednika SAD, a samim tim i njihove direktive i naređenja postaju direktive i naređenja samog predsednika«. Pod načelnikom generalštaba vojske stoje sve suvozemne snage. Prema tome, on ima dvostruko svojstvo — upravnog i izvršnog organa — tj. on je i načelnik generalštaba i komandant kopnenih snaga.

Više vojne komande jesu: šest kontinentalnih armija (koje su rasporedene po kontinentalnom delu SAD i dislocirane u šest armijskih oblasti), Vojni distrikt Vašingtona i razne prekomorske komande.

U nadležnost Ministarstva vojske spada i obezbeđenje svih instalacija i objekata važnih po zemaljsku odbranu, a isto tako i izvesne druge funkcije kao: odbrana i održavanje saobraćaja na Panamskom Kanalu; civilni radovi Komande inženjerije, kao što su: održavanje i usavršavanje vodenih puteva; održavanje vodojaža i poplava za hidrocentrale; odobravanje planova za izgradnju mostova i izdavanje dozvola za radove na plovnim objektima; unapređenje elektrifikacije i navodnjavanja; izrada nacionalnih spomenika i ostale druge delatnosti građanske prirode koje mogu biti dodeljene od strane viših vlasti ili zakonom predviđene.

Ministarstvo vojske ima sledeću strukturu: Rukovodioci (*Officials*), Kabinet načelnika Generalštaba (*Office, Chief of Staff*), Generalštab (*General Staff*), Specijalni štab (*Special Staff*), Administrativne službe (*Administrative Services*), Tehničke službe (*Technical Services*), Operativna vojska (*Army Field Forces*) i Kontinentalne armijske oblasti (*Continental Armies*).

Potsekretar u Ministarstvu vojske (*Under Secretary of the Army*) jeste glavni pomoćnik ministra vojske i pod njim stoje sva materijalna pitanja i sve specijalne službe.

Pomoćnik ministra vojske za opšte i finansijske poslove (*Assistant Secretary of the Army — General Management*) ima nadležnost po budžetsko-finansijskim pitanjima.

Pomoćnik ministra vojske (*Assistant Secretary of the Army*) nadležan je za personalna pitanja vojnih i civilnih lica u resoru ministarstva; pod njim stoji i Uprava za okupirane oblasti (*Office for Occupied Areas*).

Savetnik ministarstva (*Department Counselor*) je specijalni civilni savetnik po svim pravnim pitanjima koja nisu predviđena zakonskim odredbama.

Administrativni pomoćnik (*Administrative Assistant*) upravlja administracijom ministarstva.

Savet Ministarstva vojske (*Army Policy Council*) je najviši savetodavni organ ministarstva u kome se usklađuju gledišta koja se odnose na vojsku. Njega sačinjavaju: ministar, potsekretar, pomoćnici ministra, načelnik generalštaba, vice-načelnik generalštaba (*Vice Chief of Staff*) i pomoćnik načelnika generalštaba.

Načelnik Generalštaba vojske (*Chief of Staff*), dok je na tom položaju, četvrti je po opštoj ranglisti svih aktivnih oficira vojske, mornarice i vazduhoplovstva. Prvi po rangju je predsednik Saveta načelnika generalštabova, drugi je Komandant mornarice, a treći je načelnik štaba vazduhoplovstva.

Generalštab (*General Staff*) sačinjavaju 4 odeljenja:

1. odeljenje — personalno (*G-1*) u svom sastavu ima i Otek za lična pitanja korpusa žena vojske (*Women's Army Corps*). Ovo odeljenje vodi celokupnu personalnu politiku vojske; pod njim stoje administrativne službe Ministarstva vojske i ono upravlja celokupnom administracijom u vojsci;

2. odeljenje — obaveštajno (*G-2*);

3. odeljenje — operativno (*G-3*) i

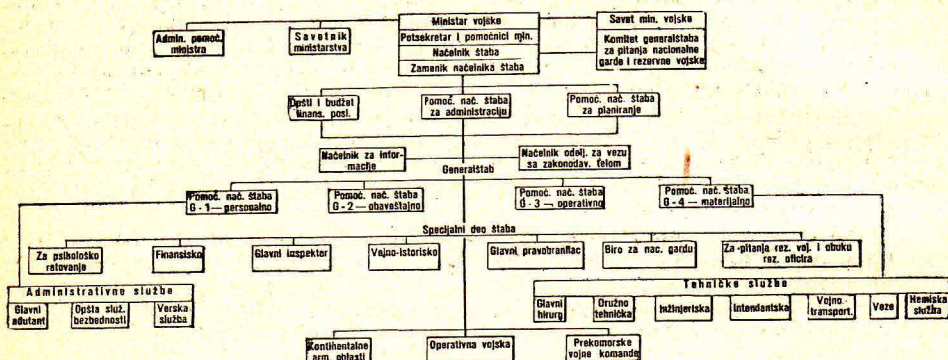
4. odeljenje — materijalno (*G-4*).

Na čelu svakog odeljenja nalazi se po jedan od pomoćnika načelnika Generalštaba (*Assistant Chief of Staff*).

Specijalni deo štaba (Special Staff) sačinjavaju: Biro za nacionalnu gardu, glavni inspektor (*Inspector General*), Vojno istorisko odeljenje, glavni pravobranilac (*Judge Advocate General*), Finansisko odeljenje i Odeljenje za psihološko ratovanje.

Administrativne službe (*Administrative Services*) obavljaju glavni adjutant (*Adjutant General*), koji je administrativno-tehnički organ Personalnog odeljenja generalštaba i po čijim odlukama radi. Njegova je dužnost da vodi ranglistu oficira vojske, da se stara o unapređenjima, odlikovanjima, pohvalama, rasporedu oficira i civilnih lica na službi u vojsci; šef verske službe (*Chief of Chaplains*) i šef opšte službe bezbednosti (*Provost Marshal General*) koji se stara o bezbednosti, redu i disciplini i isleduje zločine u vojsci; njemu su potčinjeni: Vojna policija, ratni zarobljenici, izbeglice i raseljena lica.

Tehničke službe (Technical Services) jesu: Oružno-tehnička služba (*Ordnance*) za snabdevanje vojske oružjem i opremom; Služba veze (*Signal Corps*); zatim, Intendantska (*Quarter-master*), Inžinjeriska, Transportna i Hemiska služba.

Sema 3

Operativna vojska (Army Field Forces) sastoji se iz Komande i trupa. Komanda ima zadatak da se stara o obuci, opremi, naoružanju i nastavi trupa. Ona ima svoj štab (na čelu sa načelnikom štaba i njegovim zamenikom) i 4 oteka — prema opštoj podeli Generalštaba. Tu postoji i otesek za naučno-istraživački rad, da bi bio u neposrednoj blizini trupa; zatim, inspektori obuke: oklopnih jedinica, artiljerije i pešadije. Operativnu vojsku sačinjava sve ljudstvo koje po opštoj vojnoj obavezi dolazi na obuku. Posle osnovne obuke, on odlazi u centre viših taktičkih i operativnih jedinica, koji još uvek postoje zbog rata u Koreji i situacije u svetu.

Ministarstvo mornarice (vidi šemu 4) ima glavni zadatak da održava potrebnu jačinu i borbenu gotovost Ratne mornarice i Korpusa pomorsko-desantnih trupa. Njemu su potčinjeni: Štab Korpusa pomorsko-desantnih trupa, operativne snage Mornarice (formirane u flote) i obalska postrojenja.

Samo Ministarstvo ima sledeći sastav: Ministar mornarice (*Secretary of the Navy*); potsekretar za mornaricu (*Under Secretary of the Navy*); pomoćnik ministra za mornaricu (*Assistant Secretary of the Navy*); pomoćnik ministra za vazduhoplovstvo (*Assistant Secretary of the Navy for Air*); načelnik admiraliteta (*Chief of Naval Operations*); Vazduhoplovno-tehničko odeljenje; Sanitetsko-hirurško odeljenje i Personalno odeljenje, kome je potčinjena Pomorska akademija u Anapolisu (*Naval Academy*).

Zatim, Oružno-tehničko odeljenje (*Bureau of Ordnance*); Odeljenje za konstrukciju brodova (*Bureau of Ships*) svih vrsta kao i sredstava za iskrcavanje i amfibiskih plovnih objekata; Odeljenje za snabdevanje i računovodstvo (*Bureau*

of Supplies and Accounts); Odeljenje za brodogradilišta i dokove (*Bureau of Yards and Docks*).

Najzad, — Otseci: Glavno pravobranioštvo (*Judge Advocate General*), mornaričkog materijala (*Naval Material*) i za naučno-istraživačke radove (*Naval Research*).

U pogledu vođenja pomorskog rata načelnik admiraliteta glavni je savetodavac predsednika SAD (kao vrhovnog komandanta), zatim ministra odbrane i ministra mornarice. On je ujedno i član Saveta za pitanja oružanih snaga i Zajedničkog odbora načelnika generalštabova. On je komandant svih operativnih pomorskih snaga i kao takav sastavlja planove za njihovu upotrebu u ratu i odgovoran je za bojnu gotovost mornarice. U tim dužnostima komandanta mornarice pomaže štab koji sačinjavaju: zamenik načelnika admiraliteta (*Vice-Chief of Naval Operations*); glavni inspektor mornarice (*Naval Inspector General*); pomoćnik za personalna pitanja (*Deputy Chief of Naval Operations-Personnel*); pomoćnik za administraciju (*Administration*); pomoćnik za operativne poslove (*Operations*); pomoćnik za pozadinsku službu (*Logistics*) i pomoćnik za vazduhoplovstvo (*Air*).

Najzad, kao poslednji elemenat ministarstva mornarice dolazi **Korpus pomorsko-desantnih trupa SAD** (*United States Marine Corps*), koji predstavlja samostalnu operativnu jedinicu sposobnu za amfibiska dejstva u vezi sa Ratnom mornaricom. On se sastoji od štaba, 2 pešadijske divizije i korpusnih delova. Svaka od flota — Atlantska i Tihog Okeana — ima po jednu grupu pomorsko-desantnih trupa (*Atlantic Fleet Marine Forces*) jačine od po jedne divizije sa pridatim korpusnim delovima i jednom vazduhoplovnom brigadom (*Aircraft Wing*). Na kopnu, u logoru Pendleton u Kaliforniji, nalazi se jedna brigada pomorsko-desantnih trupa koja služi za obuku, popunu kadra i za pojačanja.

MINISTAR MORNARICE

<p>Načelnik admiraliteta</p> <p>Zamenik načelnika admiraliteta</p>		Potsekretar	Pomoć. ministra	Pomoć. ministra za vazduhoplov.	Pomoć. ministra za administraciju				
<p>Glavni inspektor mornarice</p> <p>Pomoćnici načel. admiraliteta</p> <p>za personalna pitanja za administraciju za operativne poslove za snabdevanje i baze za vazduhoplovstvo</p>		<p>Odeljenja:</p> <p>Administrativno Evidencija sredstava Opšte Tečna goriva Budžetsko-evidenc. Finansisko Za vezu sa industrijom</p> <p>Za plovne objekte Za inženjerske radove Za obaveštenja javnosti Pregled potreba</p>							
Glavni pravobranilac	Za inostranku brodogradnju	Vazduhoplov. tehnič.	Oružno-tehničko	Snabdevanje i računovodstvo	Sanitetsko	Brodograd. i dokovi	Mornar. materijal	Naučno-istraž. radovi	Pomorsko-desantne trupe

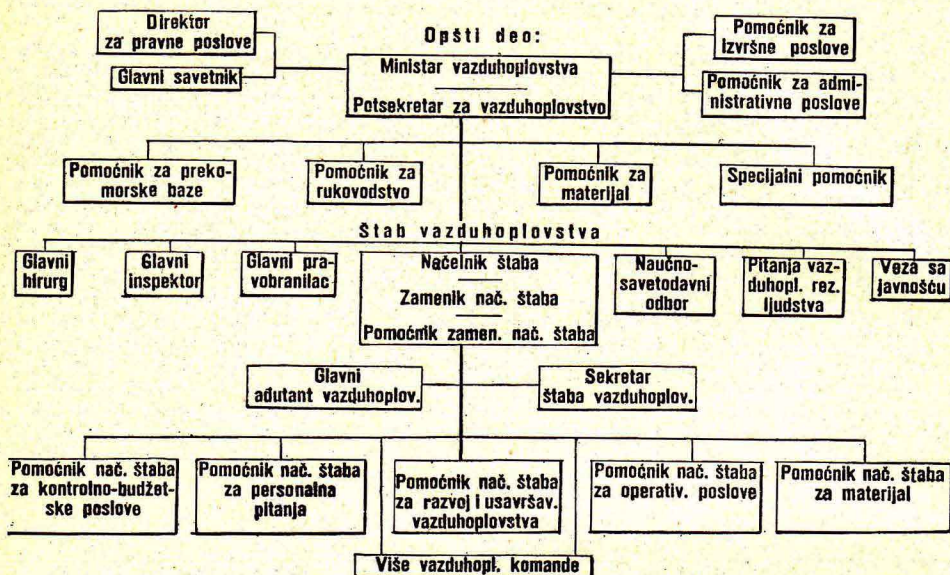
Šema 4

Ministarstvo vazduhoplovstva (vidi šemu 5) obrazovano je 1947 godine po Zakonu o nacionalnoj bezbednosti sa zadatkom da stvori vazduhoplovne snage koje će imati trostruku ulogu: da štite SAD od vazdušnih napada, da zadobiju i održe nadmoćnost u vazduhu i da unište neprijateljsko vazduhoplovstvo. Vazduhoplovstvo SAD — (*USAF*) sačinjavaju:

- Operativno vazduhoplovstvo (*Regular Air Force*);
- Rezervno vazduhoplovstvo (*Air Force Reserve*);
- Nacionalna garda vazduhoplovstva (*Air National Guard*) i
- Korpus za obuku rezervnih oficira vazduhoplovstva (*Air Force Reserve Officer's Training Corps*).

Ministarstvo vazduhoplovstva sastavljeno je iz tri dela: opšti deo (ministar, potsekretar, pomoćnici — slično ostalim ministarstvima), štab vazduhoplovstva (*United States Air Force Headquarters — USAFHQ*) i više vazduhoplovne komande (*Major Air Commands*).

Štab vazduhoplovstva ima sličnu strukturu kao i generalštab vojske. Na njegovom čelu nalazi se načelnik Generalštaba koji u ime ministra komanduje vazduhoplovstvom.

Šema 5

Više vazduhoplovne komande jesu:

Komanda vazdušne odbrane (*Air Defense Command*), koja se stara za odbranu SAD iz vazduha; Komanda za vazduhoplovni materijal (*Air Material Command*); Vazduhoplovni opitni poligon (*Air Proving Ground*); Komanda za naučno istraživački rad i usavršavanje vazduhoplovnog materijala (*Air Research and Development Command*); Komanda za obuku vazduhoplovnog osoblja (*Air Training Command*) i Vazduhoplovni univerzitet (*Air University*), koji vazduhoplovnim oficirima daje najviše obrazovanje. Postoje i druge škole koje su nižeg ranga od vazduhoplovnog univerziteta.¹⁾

Dalje postoje: Vojna vazdušno-transportna služba (*Military Air Transport Service*); Komanda za specijalna oružja (*Special Weapons Command*), gde dolaze dirigovana i raketna zrna, radar itd; Komanda strategiskog i taktičkog vazduhoplovstva (*Strategic, Tactical Air Command*) i Prekomorske vazduhoplovne komande (*Overseas Commands*), na Aljasci, Karipskom Moru, u Japanu i Evropi.²⁾

(Po podacima iz: *United States Government Organization Manual 1951 — 1952*; *National Security Act 1947* i *The World Almanac 1952*).

ZAJEDNIČKI KOMITET DESANTNIH TRUPA

Pri pomorsko-pešadijskoj školi i u Kvantiku obrazovan je Zajednički komitet desantnih trupa. Zadatak ovog komiteta je da potpomaže komandanta Pomorsko-desantne pešadije u usavršavanju taktike, tehnike i opreme desantnih trupa u združenim amfibijskim operacijama.

¹⁾ Zbog ograničenog prostora, pitanje škola za sva tri vida oružane sile ostavljeno je za jedan od sledećih brojeva časopisa.

²⁾ Detalji u pogledu organizacionih pobuda i namena, više teoretskog karaktera, mogu se videti u knjizi: Bešlajn, Rukovođenje narodnom odbranom, izd. »Vojnog dela«, Beograd 1952.

Štab komiteta sačinjavaju predsednik, zamenik, pretstavnici vojske, mornarice i vazduhoplovstva, osoblje sekretarijata i administracija. Štab je podeljen u četiri grupe: za logistiku, opremu, taktiku i tehniku i za obuku. U svakoj grupi postoje pretstavnici vojske, mornarice i vazduhoplovstva. Problema ima mnogo i za njihovo rešavanje obrazuju se radni komiteti u koje ulaze oficiri svih službi. Često u komitetima učestvuje više grupa. Radni proces osigurava temeljno razmatranje problema u svim vidovima, a rešenje uvek predstavlja uravnotežena gledišta svih zainteresovanih.

Komitet održava vezu sa Ministarstvom odbrane preko velikog broja njegovih ustanova. Oficiri komiteta upućuju se kao posmatrači na razne probe, vežbe i prisustvuju raznim konferencijama.

Komitet izrađuje projekte i planove po naređenju komandanta Pomorsko-desantne pešadije. Ovi projekti mogu biti u vidu studija, procena, novih priručnika ili uputstava. Odobrene projekte sprovodi dalje štab komande Pomorsko-desantne pešadije.

(*Army Navy Air Force Journal*, 11 oktobar 1952)

UPOTREBA AMERIČKOG ATOMSKOG ORUŽJA U SLUČAJU RATA U EVROPI

Šef generalštaba američkih kopnenih snaga general Kolins izjavio je u Parizu da će se američko taktičko atomsko oružje upotrebiti za podršku savezničkih snaga u slučaju rata u Evropi; da se ono već sada proizvodi u SAD i da će se eventualno staviti na raspolaganje snagama u Evropi ako proizvodnja bude zadovoljila potrebe. Američko zakonodavstvo o atomskim tajnama može da spreči isporuku ovog oružja saveznicima, ali po mišljenju generala Kolinsa ovo oružje moglo bi dobro poslužiti za podršku odbrane Evrope protiv napada SSSR s tim da njime rukuju američke snage.

(*United Press*, 6 septembar 1952)

PROTIVAVIONIŠKI DIVIZIONI SA DIRIGOVANIM PROJEKTILIMA

Proizvodnja dirigovanih projektila u SAD dostigla je toliki stepen da je omogućila izradu plana za organizaciju divizionu koji će biti naoružani projektilima »Nike«. Njihova organizacija i dislokacija otpočeće postepeno u 1953 godini.

Smatra se da će se ovi projektili uvesti u Armiju kao normalno naoružanje. Taktička i tehnička obuka ljudstva vrši se i u Centru za dirigovane projekte u Fort Blisu (Teksas).

Već se proučava pitanje zona u SAD koje će biti branjene sa ovim jedinicama.

(*Army Navy Air Force Journal*, 11 oktobar 1952)

AMERIČKI BATALJONI HEMISKIH BACAČA 10,7 sm

Ovi bataljoni se preformiraju u »pešadiske bataljone teških bacača«. To je, ustvari, samo izmena naziva i zamena hemiskih oficira sa pešadiskim, a sve ostalo (ljudstvo, oprema, uloga i zadatak ovih jedinica u borbi) ostaje isto. Preformiranje se objašnjava potrebom olakšanja operativnog i administrativnog rukovođenja ovim jedinicama i to radi ujednačenja obuke.

Bacači su izolučeni i upotrebljavaju municiju sa velikom eksplozivnom moći, kao i dimnu. Oružje se lako prenosi i zato je posle Drugog svetskog rata postalo osnovno pešadisko oružje, a u Koreji se pokazalo kao odlično oružje za podršku pešadije.

Ovi bataljoni pridaju se u borbi korpusima i armijama i upotrebljavaju se slično kao i artiljerija za podršku pešadije.

(*Army Navy Air Force Journal*, 11 oktobar 1952)

KANADSKA AVIJACIJA U SASTAVU SNAGA SEVEROATLANSKOG PAKTA

Prva lovačka eskadra od tri eskadrile po 21 avion »Sabre«, doletela je na novi aerodrom kod Meca (Grostenken) iz Kanade, koja treba da da još tri eskadre za snage u Nemačkoj i Francuskoj. Ove eskadre sačinjavaju Kanadsku vazduhoplovnu diviziju koja sa 12 američkom i 1 francuskom vazduhoplovnim divizionom obrazuje 4 taktičku vazduhoplovnu komandu (4 *Tactical Air Force*) Severoatlantskog pakta.

(*Le Figaro*, 13 oktobar 1952)

FRANCUSKA I ZEMLJE BENELUKSA

M. R.: FRANCUSKA MORNARICA

Francuska upravlja kolonijalnim posedima čija je teritorija 22 puta veća od matične, a broj stanovništva dvaput veći od onoga u samoj metropoli. Kako ona ima kolonije skoro po svim kontinentima i okeanima, glavnu sponu između njih i metropole čini Francuska trgovačka mornarica; brodovima svojih mnogobrojnih brodarskih linija ona dovozi sirovine, rude i poljoprivredne proizvode iz kolonija u Francusku, a iz nje izvozi gotove industrijske produkte. Trećina celokupnog uvoza u Francusku dolazi iz njenih kolonija, a četvrtina izvoza odlazi u iste. Pošto su mnogi od najznačajnijih kolonijalnih poseda, kao Nova Kaledonija, Indokina, Madagaskar i Gijana udaljeni od matice i na desetine hiljada milja, za prevoženje miliona tona robe godišnje i saobraćaj na takvim otstojanjima potrebna je jaka trgovačka flota.

Uoči rata, Francuska je raspolagala sa 2.800.000 bruto registarskih tona trgovačkog brodovlja; a u ratu je od toga izgubila dve trećine tako da je ostala sa svega 876.000 tona. U posleratnim godinama nadoknadila je svu izgublenu tonažu, a veliki deo i brodovima koje je nabavila ili dobila od Sjedinjenih Američkih Država ili Engleske. Međutim, već 1950 se pokazalo da stare i predratne brodove treba zameniti novim. Sada se u francuskim brodogradilištima izgrađuje potpuno nova trgovačka flota od 660.000 tona, a za nekoliko idućih godina predviđa se izgradnja još preko milion tona.

Mirnodopske pomorske komunikacije trgovačkog brodovlja ispituje, nadzirava i organizuje u taktičkom i strategiskom smislu **Ratna mornarica**, a u ratu ona ih obezbeđuje i brani.

Obezbeđenje tako izduženih pomorskih komunikacija i zaštita obala tako prostranih kolonija kao što su francuske, iziskuje i ratnu flotu odgovarajućeg kapaciteta. Pored toga, samu metropolu zapljuskuju tri mora od izuzetnog strategiskog značaja (Atlantik, Sredozemno i Severno More) koja su od pamтивека bila uvek u žarištu svetskih zbivanja. Prema tome, sasvim je razumljivo što je Francuska nastojala da pored trgovačke održi i odgovarajuću ratnu flotu. Uoči rata ova se flota sastojala od ubičajenih tipova ratnih brodova, a njihov međusobni odnos broja i tonaže bio je pravilan; njena ukupna jačina iznosila je oko 600.000 tona i bila je četvrta na svetu. Po završetku rata, od nje je preostao samo mali deo.

Danas Francusku ratnu flotu sačinjavaju sledeći brodovi i jedinice pomorskog vazduhoplovstva:

2 Bojna broda:

»Rišelje« (*Richelieu*) i »Žan Bar« (*Jean Bart*), porinuti¹⁾ 1939/40; imaju deplasman²⁾ od 48.000 tona i brzinu od 30 čv.³⁾ na čas. Naoružani su sa po 8 topova kal. 380 mm, 9—152 mm PA,⁴⁾ 75—40 mm PA, 37—20 mm PA; imaju oklop debljine do 490 mm.

¹⁾ Porinuće broda usleđuje sa škvera uglavnom onda kada mu je korigo toliko izgrađeno da može da pliva potpuno bezbedno, te se sa škvera spušta u more.

²⁾ Deplasman ili istisnina označuje onu količinu vode, koju brod istiskuje kada pliva. Po *Arhimedovom zakonu*, težina te istisnute vode jednaka je težini broda. Ovde je uvek reč o deplasmanu broda pod punim opterećenjem. Međutim, često se pominje »vašingtonski deplasman«; to je deplasman koji ima brod kada na njemu nije ukrcajan pogonski materijal i rezervna voda i on je naravno manji. Da bi se to označilo, obično se tonaži dodaje slovo W, naprimer: 10.000 tW.

³⁾ Čvor je jedinica sa kojom se označava brzina broda; ravan je nautičkoj milji (1.852 m) / čas.

⁴⁾ U svom daljem tekstu, kod broskog naoružanja prva cifra (ispred kalibra) pokazivaće broj oruđa.

Ova dva bojna broda, po svom deplasmanu i naoružanju spadaju među najjače na svetu, ali na njima od rata naovamo nisu izvršena sva potrebna savremena preuređenja.

6 Krstarica:

3 krstarice tipa Gloar (*Gloire*), por. 1935/36, depl. 10.000 t, brz. 31 čv, naoruž. 9—152 mm, 8—90 mm PA, 24—40 mm PA, 16—20 mm PA, 4 torp. cevi, okl. do 105 mm.

1 krstarica »Emil Berten« (*Emile Bertin*), 9.000 t, slična gornjim.

1 krstarica za protivtenkovsku borbu »De Gras« (*De Grasse*), još se gradi; depl. 10.000 t, 33 čv, 16—127 mm PA, 20—57 mm PA.

1 školska krstarica »Žan Dark« (*Jeanne d'Arc*), 9.000 t.

Od krstarica, jedina je »De Gras« posleratna.

17 Razarača:

6 flotnih razarača tipa »Sirkuf« (*Surcouf*), još se grade, 3.500 t, 33 čv, 6—127 mm PA, 6—57 mm PA, 6—20 mm PA, 6 torp. cevi.

4 flotna razarača tipa »Teribl« (*Terrible*), 1931; 3.750 t, 37 čv, 5—138 mm, 3—40 mm PA, 10—20 mm PA, 6 torp. cevi, bacači.

2 (bivša italijanska) flotna razarača tipa »Šatoreno« (*Chateaufrenault*), 1936/41, 3.600 t, 36 čv, 4—150 mm, 10—37 mm PA, 16—20 mm PA, 8 torp. cevi, bamičko naoružanje.

3 (bivša nemačka) flotna razarača tipa »Oš« (*Hoche*) i »Kleber« (*Kleber*), 1936/41, 3.600 t, 36 čv, 4—150 mm, 10—37 mm PA, 16—20 mm PA, 8 torp. cevi, bacači; mogu da ponesu i 60 mina (naoružanje »Klebera« je nešto drukčije).

3 (bivša nemačka) razarača od 1.600 t, 32 čv.

Sem flotnih razarača tipa »Sirkuf« koji se tek grade, svi su stariji od 10 godina i prošli su ratna naprezanja.

5 Torpednih čamaca:

4 (bivša nemačka) *Schnellboote*, 1943; 94 t, 40 čv, 2—40 mm PA, 2—20 mm PA, 2 torp. cevi.

1 (bivši italijanski »Mas«), 1943; 63 t, 32 čv, 2—20 mm PA, 2 torp. cevi.

45 Eskortnih brodova:

namenjeni praćenju konvoja, 1931/45; 900—2.600 t, 15—26 čv, naoruž. topovima raznih kalibara sve do 138 mm; imaju jako PA i protivpodmorničko naoružanje.

23 Podmornice:

4 tipa »Narval«, još se grade; oko 1.600 t.

5 tipa »Kreol« (*Créole*), 1938/45; 1.000 t nad vodom, 1.200 t pod vodom; 17 čv. nad vodom, 10 čv. pod vodom, 1—88 mm, 2—20 mm PA, 10 torp. cevi.

1 (bivša nemačka, tzv. »okeanskog« tipa XXI) »Morijo« (*Morillot*), 1945; 15 čv, rejon dejstva pod vodom 9.000 Nm³) sa šnorcelom.⁵⁾

4 (bivše nemačke, tipa IX B i C, odnosno VII C), 1940/43; 1.000/1.300 t, 18/7 čv, 2—20 mm PA, 6 torp. cevi.

5 (bivših engleskih predratnih), 670—800 t i 850—1.100 t.

4 (bivše nemačke tzv. »džepne podmornice«) 1945; 15/16 t, 5/4 čv, 2 torpeda; posada: 2 čoveka.

Nijedna posleratna moderna podmornica još nije u službi.

Oko 50 minolovaca i minopolagača za radove oko mina. 9 minolovaca najnovijeg tipa još su u gradnji; imaće deplasman⁶⁾ oko 400 t i biće amagnetički, tj. podešeni za rad oko magnetskih mina.

⁵⁾ Skraćenica za »nautičku milju« = 1.852 m.

⁶⁾ Naziv cevi koju zaronjena podmornica istura tako da otvor ostane iznad vode. Dizelmotori podmornice pomoću te naprave mogu produžiti rad te se njen poluprečnik dejstva pod vodom znatno povećava.

Oko 80 desantnih brodova:

15 biv. engl. tipa *LCG* i *LCT* za iskrcavanje pešadije odnosno tenkova; oko 270 t, 10 čv, 2—20 mm PA, a na *LCG* i 2—80 mm merzera.

14 biv. amer. tipova *LSS* i *LSI*, *LCI* i *LCT*, oko 200 t, 8—16 čv, 1—70 mm, 4—40 mm PA, ili samo 2—20 mm PA.

60 biv. amer. manjih, od 9—50 t.

Brojni patrolni brodovi, topovnjače i vedete: za službu duž obala i reka; 15—400 t, 12—19 čv, sa lakim i srednjim naoružanjem.

Pomoćni brodovi: pomoćni brodovi-radiostanice za snabdevanje, prevoz, premeravanje i spasavanje, za tegljenje mreža i meta, za remorkažu i bolnički brodovi.

2 laka nosača aviona:

»Aromanš« (*Arromanches*), bivši engleski, 1943; 18.000 t, 23 čv, 43—40 mm PA; 24 borbena aviona.

»Lafajet« (*La Fayette*), bivši američki, 1943; 13.000 t, 32 čv, 26—40 mm PA, 20—20 mm PA; 26 borbenih aviona.

1 Brod za praćenje pomorske avijacije:

»Diksmid« (*Dixmude*), bivši američki i engleski, 1940, 16.000 t, 16 čv, 3—102 mm i 19—20 mm PA.

Mornarička avijacija: 6 grupa ukranih borbenih aviona (2 grupe lovaca, 3 grupe za borbu protiv podmornica i 1 grupa u toku preformiranja); 6 grupa obalskih borbenih aviona; 2 eskadrile transportnih aviona; školske eskadrile; specijalne jedinice za spasavanje i helikopteri i 2 operativne jedinice borbenih aviona u Indokini.

Kao što se iz izloženog vidi, francuska trgovačka flota nalazi se u periodu pune obnove. Mornarička avijacija takođe je prilično napredovala. Međutim, ratna flota od rata naovamo nije se mnogo izmenila. Posredi su u prvom redu finansijske teškoće, a ima i tehničkih, kao zauzetost skverova za novogradnju trgovačke flote itd.

(Po podacima iz almanaha *Les flottes de combat* — 1952)

FRANCUSKI VOJNI BUDŽET ZA 1952/53

Francuski vojni budžet za 1952 raspoređen je na sledeći način (izraženo u hiljadama franaka):

Opšti rashodi	Vazduhoplovstvo	Suvozemne snage	Mornarica	Ukupno
106,420.210	275,557.178	297,022.582	151,000.000	829,999.970

Deo budžeta namenjen za suvozemne snage smanjen je od 42% u 1951 na 36% u 1952. Takođe je smanjen i onaj deo budžeta koji je namenjen investicijama i održavanju materijala.

Na kraju 1952 francuski efektivni treba da dostignu 642.000 ljudi prema 580.000 u 1951. Ako se tome doda 196.000 ljudi kopnenih snaga u Indokini i 47.000 u prekomorskoj Francuskoj, dobija se ukupno 885.000 ljudi. Do kraja godine Francuska će imati na raspoloženju predviđenih 12 divizija, 27 eskadrila i 546.000 tona ratnih brodova.

Starešinski kadar suvozemne vojske podeljen je na sledeći način: 21.300 oficira (68 general-potpukovnika, 102 generalmajora, 752 pukovnika, 1.152 potpukovnika, 3.155 majora, 6.835 kapetana, 9.236 poručnika i potporučnika) i 63.600 podoficira (44.600 aktivnih).

Bilans francuskih gubitaka u Indokini od 1945 do 1952: 13.332 Francuza (8.852 borca, 3.233 podoficira i 1.247 oficira); 5.488 legionara; 5.024 Afrikanca i 17.068 domorodaca. Ukupno: 40.912 ljudi.

Pri izlaganju budžeta francuski ministar narodne odbrane izjavio je da predloženi budžet dozvoljava realizovanje ciljeva postavljenih u Lisabonu, ali da se krajnji cilj ne može ograničiti ni na 12 divizija niti na 27 eskadrila, već bi na kraju 1953 trebalo imati približno 15 kopnenih divizija i 41 eskadrilu.

Prema izveštaju AFP od 13 novembra o.g. iz merodavnih krugova se saznaje da će francuski vojni budžet za 1953 obuhvatiti sledeće stavke: narodna odbrana — 863 milijarde; prekomorska Francuska — 40 milijardi; Udružene države (Indokina) — 376 milijardi i civilni troškovi (koji prema nomenklaturi Severoatlantskog pakta spadaju u kategoriju vojnih troškova) — 140 milijardi. U svemu 1.419 milijardi franaka, ne računajući i uslovnu tranšu od 44 milijarde. Od ovoga Francuska snosi teret od 1.246 milijardi, a američka pomoć 173 milijarde, (tj. za 25 milijardi manje no u 1952 godini).

(Revue de défense nationale, juli-avgust 1952)

ZAPADNA NEMAČKA

O POLITIČKOM OBRAZOVANJU NOVE NEMAČKE ARMIJE

Potpisivanjem ugovora o Evropskoj armiji, u kojoj se predviđa i učešće Zapadne Nemačke, obrazovanje novih nemačkih oružanih snaga postaje stvar bliske budućnosti jer zavisi samo još od ratifikacije ugovora od strane parlamenta država — učesnica.

U vezi s tim počele su široke diskusije o političkom obrazovanju nove armije u kojima se mogu nazreti dva osnovna problema: težnja za ukidanjem stare »apolitičnosti« vojske i za stvaranjem demokratskog duha u armiji i stavljanje njenih ideala na »supernacionalnu« osnovu. Ovim diskusijama dato je dosta mesta u zapadnoj štampi.

»Frankfurter Rundschau«, u članku od 5 avgusta 1952 polazi od toga kakav treba da bude okvir političkog vaspitanja i iznosi sud britanskog vojnog kritičara Lidel Harta o nemačkim generalima iz Drugog svetskog rata: »Oni su mogli biti još bolji da su imali širi horizont i pokazali veće razumevanje«. U ovoj oceni prikazane su potrebe i granice političkog obrazovanja vojnika i osnovni problem Nemačke armije. Ne može se osporiti, kaže pisac, da bivša armija ni približno nije bila rešila pitanje svog odnosa prema politici.

Prvi vaspitači nove armije biće, silom prilika, stari vojnici kod kojih postoji snažna težnja da se ostane pri starom. Starija grupa nije se, uprkos svih iskustava, oslobodila »apolitičnog« stava bivšeg Rajhsvera, dok grupa mlađih svoje nepoverenje prema političkom obrazovanju armije zasniva na iskustvu sa »Gebelsovим metodama« političkog vaspitanja.

Iz svega napred iznetog jasno se vidi da pisac pokušava da bivšem predhitlerovskom pa i hitlerovskom Rajhsveru, učini najveći mogući kompliment tretirajući ga kao *apolitičan*. Međutim, notorna je činjenica da je linija Bizmark — kajzer Viljem — Hitler bila jedinstvena i da su pruski i junkerski duh i njihovo čedo — Rajhsver i doveli Hitlera na vlast. Sva docnija pobuna vodećih generala Rajhsvera protiv Hitlera bila je uglavnom posledica Hitlerovih neuspeha.

Ipak, nastavlja pisac, sve više se govori o »Demokratskoj armiji« koja bi trebalo da znači zaštitu ljudskih prava za pojedinog vojnika i njegov odnos prema državi. Termin nije pogodan jer bi on trebalo da sadrži samo demokratska shvaćanja, a ne i parlamentarne oblike odlučivanja i rukovođenja koji su za vojsku neprihvatljivi.

Kod zapadnoevropskih armija nacionalne ideje još uvek su osnova političkog vaspitanja, ali one donekle predstavljaju veštačko oduševljenje bez snažnog životnog impulsa. Taj impuls treba tražiti na »supernacionalnoj« osnovi ideje ujedinjavanja slobodnih nacija koja treba da postane politička vera. To predstavlja revolucionarno delo. »Supernacionalna« ideja naići će nesumnjivo na nepoverenje mnogih starijih vojnika. Međutim, bez obzira na teškoće, ovo pitanje se mora rešiti, jer bez realnih političkih ideala i moralne snage ne može se ni zamisliti jaka Evropska armija.

Političkim vaspitanjem armije mora se postići buđenje unutrašnjih snaga pojedinca. Jasno je da se to ne može ostvariti na večernjim kursevima, već samo u sklopu predvojničke obuke budućih vojnika. Ako kod vojnika nedostaje potreban nivo obrazovanja za takvu obuku, treba ga stvoriti. Uspех će zavistiti od budućeg oficirskog kora koji mora prethodno sam da stekne potrebno političko obrazovanje. Kod izrade programa za njegovo obrazovanje treba imati u vidu da se podignu duh i volja, a ne da se stekne određeni nivo znanja.

*

»Frankfurter Noje Cajtung«¹⁾ od 17 septembra, pod naslovom »Vojnik kao državljanin« iznosi mišljenja Eriha Mendea, vatrenog pobornika reforme vojničkog života, o tome kakva treba da bude nova Nemačka armija.

Reforma treba da počne već kod spoljnog izgleda. Autoritet komandanta mora se zasnivati na njegovim ličnim kvalitetima i ličnom primeru, a ne na sjajnim uniformama koje treba zameniti običnim, i dekoracijama.

Metodi obuke moraju se iz osnova menjati. U vojsci jedne demokratske države ne mogu se dozvoliti grubosti i lomljenje individualne volje. Danas u regrutskoj obuci više nema vremena za isterivanje drila u uvežbavanju koraka i pravog držanja. Vreme treba iskoristiti isključivo za stvarnu borbenu obuku.

U vojniku treba pre svega videti čoveka i građanina, a tek onda borca. Nikakva maltretiranja i vredanja niti neka vežbanja po kazni ne mogu se dozvoliti. Za takve slučajeve treba otpuštati iz službe i kažnjavati. Vojnik doprinosi veliku žrtvu samim tim što se odvaja od civilnog života. Potrebnu čvrstinu i izdržljivost treba postići naročito sportom, mada su i vežbe s oruđem, noćne vežbe i vežbe na zemljištu neophodne. O nužnosti izvršavanja naređenja, poslušnosti i ispunjavanja dužnosti ne može biti ni u novoj armiji nikakve diskusije. Prava vojnika treba proširiti naročito u oblasti vojnog sudstva, gde okrivljenome treba obezbediti mogućnost korišćenja civilnog branioca.

Odlučujući činilac nove armije je njen duh, koji iz nje stvara živi organizam, svestan ciljeva za koje se bori. Od političkih prava vojnik mora zadržati bar aktivno biračko pravo. Na taj način će se sprečiti pretvaranje armije u strano telo — državu u državi. To, naravno, ne znači da treba armiju pretvoriti u poprište političkih borbi.

To bi bila osnovna načela pri stvaranju nove demokratske armije.

*

Razumljivo je da su sve rasprave o armiji najaktuelnije u zvaničnim krugovima »Blankovog nadleštva« koje, sa oko 300 činovnika, po obimu već liči na buduće Ministarstvo odbrane Zapadne Nemačke.

»Noje Binder Cajtung« od 8 novembra 1952 u članku »Borba za nemački vojni duh«²⁾ razmatra stav ovog nadleštva prema pitanju nove Nemačke armije i iznosi izvesne nesuglasice koje su se kod njega u poslednje vreme pojavile.

Teodor Blank, kao i sam Adenauer, nepoverljivi su prema vojnicima stare škole i ubedeni su da se nova Nemačka armija mora vaspitati u demokratskom duhu i da ne sme više predstavljati posebnu kastu u državi. »Građanin u uniformi« mora posmatrati parlament kao najvišu instancu.

Za svoje saradnike Blank je uspeo da izabere lica koja svojom prošlošću predstavljaju garanciju da neće biti uspostavljen stari vojnički duh. Među njima ističu se naročito bivši generali Špajdel (Romelov načelnik štaba) i Hojzinger, dalje Kilmanseg, Oster, Buše i Konrad Kraske — svi bivši vojnici, ali protivnici Hitlera i pristalice atentata od 20 jula 1944. Oni su svi vatrene pristalice novog demokratskog duha u armiji, dakle, »reformisti«.

Međutim, proširivanjem nadleštva trebalo je dovlučiti sve više ljudi, pa su se uzimali i takvi čija je jedina politička zasluga što nisu bili nacisti. Među njima ima i pristalice »stare škole«, koji su skeptični prema reformama u vojsci. Njihov predstavnik, bivši general-pukovnik Fon Bonin (pred kraj rata bačen u koncentracioni logor) izdao je tajno uputstvo o obrazovanju instruktora za novu

¹⁾ Der Soldat als Staatsbürger, *Die Neue Zeitung*, Frankfurt a/M, 17 septembar 1952.

²⁾ Streit um den Deutschen Truppengeist, *Neue Bänder Zeitung*, Chur, 8 novembar 1952.

armiju, koje je od strane »reformista« océnjeno kao reakcionarno, jer suviše odiše duhom starog Vermahta. Rezultat nastalog sukoba bio je da je Boninovo uputstvo povučeno, ali istovremeno je Buše premešten i uvažena ostavka dr Kraska, koji su bili najvatreniji propagatori »reformista«. Sukob se završio bez izrazite pobjede ni »reformista« ni »stare škole«.

Teško je zamisliti da bi se jedna armija mogla temeljno reorganizovati kada njeni vaspitači treba da budu oficiri stare armije kod kojih ima samo mali broj bivših pristalica atentata na Hitlera. Šta će ostati od »reformističkih ideala nove demokratske armije« — pri stvarnom njenom formiranju — teško se može predvideti.

S. P

MEĐUSOBNI ODNOS FRANCUSKIH I NEMAČKIH SNAGA U OKVIRU EVROPSKE ARMIJE

Prema ugovoru o Evropskoj armiji Francuska za nju treba da dá 14, a Nemačka 12 divizija. Organizacija nemačke vojske predviđa se u tri etape:

1) regrutovanje među bivšim ratnicima 60.000 oficira, podoficira i tehničara; 2) regrutovanje 60.000 mlađih bivših ratnika koji će potpisati ugovor na 12 godina i formiranje skeleta za 12 divizija i; 3) poziv regruta u onoj meri koja je potrebna da se dobije puno brojno stanje za 12 divizija. U najboljem slučaju 12 nemačkih divizija mogle bi biti spremne početkom 1954, pod uslovom da dobiju potreban materijal iz SAD.

(*Revue de défense nationale*, juli 1952)

*

Strategijski planovi Atlantskog pakta zasnivaju se na pretpostavci da će se nemačke divizije pojaviti između 1954 i 1955 godine.

(*The Economist*, 25 oktobar 1952)

*

Oko 30.000 bivših profesionalnih vojnika javilo se Federalnoj nemačkoj vladi za službu u novoj Evropskoj armiji.

(*Neue Zeitung*, Frankfurt a/M., 3 novembar 1952)

*

Načelnik Odeljenja odbrane Zapadne Nemačke izjavio je da će najviše 36 od 1.500 bivših nemačkih generala biti primljeno u Evropsku armiju.

(*Military Review*, juli 1952)

NEMAČKI PROGRAM NAORUŽANJA

Za program naoružanja Zapadne Nemačke za naredne tri godine predviđeno je preko 7 milijardi dolara, uračunavajući pomoć SAD koja tek treba da se odredi. Nemci predviđaju da će tim sredstvima za potrebe Evropske armije organizovati 12 pešadiskih divizija sa neophodnom avijacijom i pomorskim jedinicama za neposrednu podršku.

(*Military Review*, oktobar 1952)

*

Prema »Ugovoru o miru sa Saveznicima«, Zapadna Nemačka može ponovo proizvoditi artiljerijska oruđa, municiju, tenkove i slično naoružanje. Proizvodnja naoružanja mora biti pod kontrolom Evropske armije, dok je proizvodnja atomskog oružja, dirigovanih projektila, bakteriološkog naoružanja i otrovnih gasova i dalje zabranjena.

(*Military Review*, septembar 1952)

ITALIJA

PROGRAM NAORUŽANJA ZA 1952 GODINU

Prema izveštajima iz štampe i raspravama u italijanskom parlamentu, program naoružanja koji je u toku, trebalo je do kraja godine da dovede Italijansku armiju na sledeću jačinu:

Suvozemna vojska: 9 pešadiskih divizija (6 normalnih i 3 lake); 1 oklopna divizija, 1 oklopna i 3 alpske brigade. Pored toga, 1 pešadiska divizija i delovi drugih divizija su u toku formirahja.

Mornarica: 2 bojna broda; 3 krstarice; 2 velika razarača (u izgradnji), 8 razarača (od kojih 2 u izgradnji); 14 torpiljarki; 21 korveta; 11 protivpodmorničkih čamaca; 9 jurišnih čamaca; 1 lovac podmornica; 6 topovnjača (za praćenje konvoja), 12 topovnjača (u izgradnji); 47 čistača mina (12 u izgradnji) i 120 drugih raznih jedinica.

Vazduhoplovstvo: 6 pukova sa 16 grupa lovaca i lovaca-bombardera, 2 puka transportnih aviona i jedinice za izvidanje. (Ukupno oko 500 aviona).

Na ovakvo stanje, u samoj Italiji čine se sledeće primedbe:

Broj združenih jedinica suvozemne vojske još ne odgovara potrebama odbrane zemlje. Oklopna sredstva su nedovoljna (pešadiska divizija raspolaže sa svega 12 lakih tenkova). Sto se tiče Mornarice, broj njenih plovnih jedinica je nedovoljan, naročito s obzirom na potrebe zaštite italijanskog pomorskog saobraćaja (30 miliona tona godišnje). Dalje, nedostaje jedan od glavnih elemenata za borbu protiv podmornica — nosač aviona, a takođe i sredstva pomorskog vazduhoplovstva. Najzad, kod avijacije broj borbenih aviona nedovoljan je za mnogostruke zadatke koji se postavljaju u okviru zemaljske odbrane.

Sastav oružanih snaga koji bi odgovarao potrebama italijanske odbrane trebalo bi da ima: 18 divizija (14 pešadiskih motorizovanih divizija ojačanih potrebnim oklopnim sredstvima, 2 oklopne divizije i 4 alpske brigade). Jedan deo ovih jedinica trebalo bi da bude stalnog ratnog sastava, a ostale bi mogle biti mobilisane za nekoliko dana. Zatim, 800 borbenih aviona (uključujući i pomorsku avijaciju), 2 bojna broda, 2 laka nosača aviona, 3 krstarice, 14 razarača za uništavanje podmornica, 16 protivpodmorničkih jedinica i 4 podmornice. Međutim, takvo povećanje napora za naoružanje zahtevalo bi ogromne izdatke koji bi približno iznosili: za kopnenu vojsku 250—260 milijardi; za vazduhoplovstvo 100—120 milijardi i za mornaricu 220—240 milijardi lira. Pored toga, ovo bi zahtevalo i efikasno rešenje problema popune štabova i obuku velikog broja tehničara i raznih specijalista, pa i znatno povećanje starešinskog kadra.

Sve ovo moglo bi se realizovati samo postepeno — u etapama.

(*Rivista militare*, juni 1952)

ITALIJANSKO RATNO VAZDUHOPLOVSTVO

Ukupan broj aviona koje poseduje Italijansko ratno vazduhoplovstvo iznosi 350, koji su podeljeni u 16 grupa. 8 grupa imaju avione na mlazni pogon. Italijanska industrija proizvodi sama avione na mlazni pogon engleskog i novog italijanskog modela, zatim školske avione i rezervne delove za vazduhoplovne snage SAD. Podignuta su 4 nova aerodroma, a veći broj je u toku izgradnje. Pristupilo se stvaranju velikog rezervnog kadra pilota, specijalista i tehničkog osoblja. Italijanska vojna industrija dobila je izvestan broj porudžbina za vojne snage Atlantskog pakta i ako se bude nastavilo takvim tempom, Italija smatra da će biti u stanju da da priličan doprinos snabdevanju snaga Atlantskog pakta oružjem i opremom.

(Iz izveštaja Italijanske vlade Sekretarijatu NATO-a, septembar 1952, prema italijanskoj štampi).

ITALIJANSKI MANEVRI

U mesecu septembru 1952 održani su desetodnevni manevri Organizacije Severoatlantskog pakta u kojima je učestvovalo 90—100.000 ljudi. Suvozemnu vojsku pretstavljale su italijanske trupe koje ulaze u Evropsku armiju. Operacija nazvana *Stari zid* obuhvatila je i padobrance. Izabrana je prostorija oko Udina, tj. klasičan invazioni pravac. Manevrima je rukovodio admiral Karni, a trupama je komandovao italijanski general Enriko Fratini. Vazdušne operacije imale su internacionalni karakter i izvođene su pod rukovodstvom italijanskog generala Serđa Lalata i američkog generala Davida Sletera, komandanta savezničkih vazduhoplovnih snaga za Jugoistok.

234 padobrancia koji su prema određenom zadatku bili spuštani iz transportnih aviona; bili su 28 minuta posle skoka spremni za dejstvo. Alpski lovci su se takođe pokazali dobro izvežbani. Trupama na zemlji sadejstvovali su, pored

aviona pomorskog vazduhoplovstva, i italijanski avioni na mlazni pogon. Avioni iz oblasti Zapadne Nemačke padobranima su spuštali džipove, haubice, bazuke i lake topove, a mornarica je sadejstvovala na ušću Poa i kod Marana. Cela prostorija oko Udina pružala je sliku pravog rata.

(The New York Times, 12 i 13 septembar 1952)

*

Septembra meseca 1952 u Italiji je izveden jedan manevar koji je imao zadatak da isproba vazдушnu odbranu skoro cele nacionalne teritorije, a naročito glavnih gradova. Veliki broj američkih aviona napadao je industrijske centre, luke, železnički saobraćaj i druge osetljive objekte. Pripreme su vršene skoro u potpunoj tajnosti. Može se zaključiti da je vazдушna odbrana bila skoro neprekidna, organizovana duž cele granice i obala. Ona se oslanjala na jednu bazu sa mnogobrojnim radarskim stanicama. Svako mesto moglo je da javi dolazak neprijateljskih aviona sa daljine od 200 km. U ovim maneवरima učestvovali su: italijanska avijacija, mornarica i artiljerija, a prisustvovali su im i visoki komandanti Atlantskog pakta i drugi viši američki oficiri. Posle ovoga održani su i drugi vazduhoplovni manevri koji su imali više regionalan karakter.

(La Suisse, 5 septembar 1952)

NAORUŽANJE ITALIJANSKE DIVIZIJE

Italijanska divizija ima sledeće naoružanje:

Lično naoružanje: pištolj *Beretta* kal. 9; karabin kal. 6,5; automatski karabin *Beretta* kal. 9; puška *Enfield* kal. 7,7, a sada su u isporuci još i poluautomatski karabin *Winchester* kal. 7,62 i poluautomatska puška *Garand* kal. 7,62, kao zamena karabina kal. 6,5 i puške *Enfield* kal. 7,7 mm.

Kolektivno naoružanje: mitraljez *Bren* kal. 7,7 (sada se zamenjuje sa američkim »Bar«-om kal. 7,62); mitraljez *Browning* kal. 7,62; PA mitraljez *Browning* kal. 12,7; mitraljez *Breda* kal. 8; bacači — 60 (SAD); 81 (italijanski) i 107 mm (SAD); protivtenkovski bacač bombi *Piat* (engleski) i *Bazooka* 60 mm. U toku je podela raketnih bacača 88 u zamenu za one 60 mm.

Artiljerija: topovi 37 na tenkovima i oklopnim kolima; PA topovi 40 (SAD); bestrzajni top 57; top 76/55 (engleski); topovi 90 i 76 na oklopnim kolima i samohodni; top 87/27; haubica 105/22 (SAD) i 153/23 mm (SAD).

Kvantitativno, jedna italijanska divizija raspolaže sa 19.271 ličnih, 743 kolektivnih i 347 artiljerijskih oruđa; dalje, sa 10 lakih tenkova (ovi poslednji se zamenjuju sa 51 srednjim tenkom). Svaka oklopna brigada raspolaže već sada sa 104 srednja tenka tipa *Sherman*, koji će se zameniti sa najsavremenijim tipom *Patton* (M 47) od 44 t. koji je naoružan topom 90 mm.

(Il Messagero, 13 septembar 1952)